

Anna Batogowska
Joanna Hałacz
Paweł Dudek

PROPOZYCJA DOSTOSOWANIA SALI GIMNASTYCZNEJ DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Słowa kluczowe: niepełnosprawność, ergonomia,

Streszczenie: Wiek szkolny to najlepszy okres na integrację uczniów niepełnosprawnych z uczniami zdrowymi. Sposobami na integrację są: wspólna zabawa, nauka, koleżeńska pomoc i współpraca. Szczególne znaczenie odgrywa także sport i współzawodnictwo sportowe. Celem niniejszej pracy jest przedstawienie aktualnego wyposażenia sali gimnastycznej Publicznego Gimnazjum w Krasnosielcu, jej socjalno- sanitarnego zaplecza oraz propozycji zmian jakie należałoby wprowadzić w celu dostosowania jej do możliwości uczniów niepełnosprawnych, a szczególnie poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Publiczne Gimnazjum w Krasnosielcu posiada nową salę gimnastyczną oddaną do użytku w roku szkolnym 1999/2000. Wymiary sali wynoszą : długość – 24 metry; szerokość – 12 metrów. Podłoga sali wykonana jest z dębowego parkietu, pokrytego bezbarwnym, matowym lakierem. Sala posiada właściwą wentylację, centralne ogrzewanie, swobodny dostęp do światła dziennego oraz sztuczne oświetlenie, pozwalające na prowadzenie wszelkiego rodzaju zajęć, niezależnie od warunków. W sali, zgodnie z obowiązującym programem nauczania prowadzone są zajęcia z gimnastyki, tańca, piłki siatkowej, koszykowej, ręcznej, tenisa stołowego, halowej piłki nożnej, unihokeja i ringo.

Jest to dość nowoczesny i dobrze wyposażony obiekt z wielofunkcyjnym zapleczem. Jednak projektant uwzględnił tylko niektóre rozwiązania ułatwiające poruszanie się uczniom na wózkach inwalidzkich.. Do szkoły uczęszcza obecnie troje takich dzieci. Nadal nie mogą oni w pełni uczestniczyć w zajęciach sportowych. Zaistniała zatem potrzeba dostosowania sali gimnastycznej i jej zaplecza do potrzeb uczniów niepełnosprawnych.

1. SALA GIMNASTYCZNA

1.1. Piłka siatkowa

Poważnym problemem dla uczniów niepełnosprawnych oraz niektórych z klas niższych jest zbyt wysoko i na stałe zamocowana siatka. Zalecono zakupienie przenośnego zestawu wielofunkcyjnych słupków (fot.1). Słupki mogą być wykorzystywane w hali i na boisku. Słupki są stabilne, dzięki obciążeniu po 120 kg na słupek; posiadają regulację wysokości w zakresie 1,55-2,45 m. Wyposażenie w kółka z gumowymi oponami umożliwi przestawianie w dowolne miejsce. Słupki mogą być także wykorzystywane do gry w tenisa, badmintona, oraz innych gier z wykorzystaniem siatki.

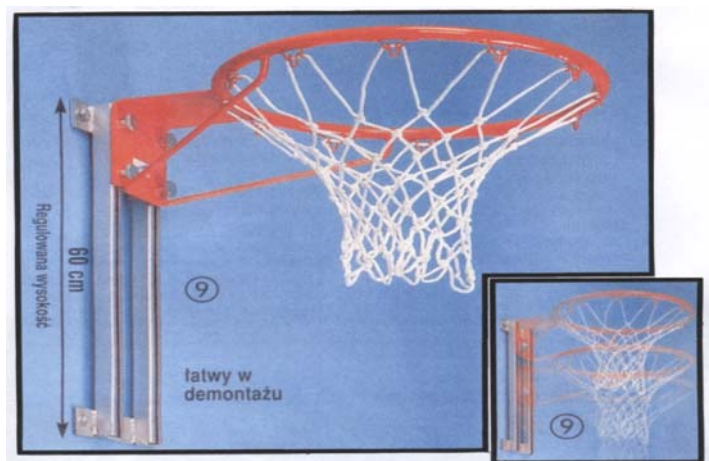
Fot. 1 Przenośny zestaw wielofunkcyjnych słupków

1.2. Piłka koszykowa

Sala posiada dwa kosze do gry w koszykówkę. Obręcz kosza zamocowana jest na wysokości 3.05 m. Stwarza to problem z poprawnością wykonania rzutów dla uczniów zdrowych, i właściwie uniemożliwia grę uczniom poruszającym się na wózkach. Ponadto wg opinii nauczycieli dwa kosze to za mało aby efektywnie prowadzić zajęcia często w dużych grupach. Zaproponowano zatem zamontowanie dodatkowego zestawu do gry w koszykówkę (fot.2). Jest on łatwy w montażu i demontażu, może być mocowany na standardowych drabinkach gimnastycznych o szer. 100 cm . Dodatkową zaletą jest jego lekkość (profil z aluminium) oraz mała objętość co wiąże się z łatwością transportu oraz przechowywania. Innym rozwiązaniem może być kosz z regulowaną wysokością (fot.3).

Fot.2 Przenośny zestaw do gry w koszykówkę

Fot.3 Kosz z regulowaną wysokością

1.3. Tenis stołowy

Publiczne Gimnazjum w Krasnosielcu (wcześniej Szkoła Podstawowa w Krasnosielcu) jest szkołą o bogatej, wieloletniej tradycji gry w tenisa stołowego. Zawodnicy z tej szkoły często odnosili sukcesy w imprezach sportowych rangi ogólnokrajowej. Dlatego też tenis stołowy jest wiodącą dyscypliną w tej szkole, jednocześnie chętnie uprawianą przez młodzież. Szkoła posiada osiem stołów do gry w tenisa oraz sprzęt uzupełniający. Konstrukcja stołów uniemożliwia jednak korzystanie z nich osobom niepełnosprawnym. W związku z tym zaproponowano zakup stołu, specjalnie przystosowanego dla niepełnosprawnych (fot.4). Charakteryzuje się on zwiększoną stabilnością co minimalizuje ryzyko kontuzji, konstrukcja podtrzymująca blat umożliwia swobodne manewrowanie wózkiem inwalidzkim. Jakość wykonania znacznie przewyższa standardową. Jest łatwy w składaniu a dzięki przymocowanym kółkom można go bez problemu przemieszczać w dowolne miejsce.

Fot.4 Stół do gry w tenisa przystosowany do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich

2. ZAPLECZE SOCJALNO-SANITARNE

2.1. Ciągi komunikacyjne

Korytarz prowadzący z hallu głównego do sali gimnastycznej jest wystarczająco szeroki, wchodzi się do niego przez nie szklone do wys. 50 cm nad podłogą, dwuskrzydłowe drzwi o szerokości 2 x 90 cm w świetle ościeżnicy. Drzwi wyposażone są w duże ergonomiczne uchwyty. Przed drzwiami są dwa stopnie i podjazd dla niepełnosprawnych wyposażony w dwie poręcze. W korytarzu nie ma progów. Drzwi wejściowe do sali gimnastycznej również nie stanowią bariery dla osoby poruszającej się na wózku.

Zaproponowano następujące rozwiązania :

- zabezpieczenie drzwi przed uderzeniami wózka do wys. 40 cm
- zabezpieczenie ościeżnicy drzwi przed uszkodzeniami mechanicznymi

2.2. Szatnie

Problemem dla osób niepełnosprawnych mogą być dwie szatnie znajdujące się w sąsiedztwie sali gimnastycznej. Prowadzi do nich korytarz o szer. 95 cm . Drzwi otwierają się „na korytarz”, ich szerokości wynoszą 70 cm . Szatnie mają wymiary 5m x 3,5m, wyposażone są w typowe ławeczki gimnastyczne oraz wieszaki zamocowane na wys. 145 cm od podłogi

Zaproponowano następujące rozwiązania

- zamontowanie w szatniach dodatkowych wieszaków na wys. nie wyżej niż 120 cm
- poszerzenie otworów drzwiowych oraz wymiana drzwi na takie aby ich szerokość w świetle ościeżnicy wynosiła co najmniej 80 cm .
- ze względu na zbyt wąski korytarz drzwi powinny otwierać się do szatni

2.3. Łazienki

Łazienki znajdują się na końcu korytarza za szatniami. Pierwszą barierę stanowią drzwi o szerokości 70 cm w świetle ościeżnicy. Wyposażenie łazienek jest tradycyjne, umywalka, toaleta oraz mała kabina prysznicowa. Ponadto w łazienkach brakuje miejsca do manewrowania wózkiem inwalidzkim.

Zaproponowano:

- powiększenie powierzchni łazienek kosztem istniejącego obok magazynka.
- poszerzenie otworu drzwiowego do szerokości min. 80 cm i zamontowanie odpowiednich drzwi
- zabezpieczenie drzwi i ościeżnicy przed uderzeniami wózka
- wymianę płytek podłogowych zgodnie z odpowiednimi normami
- montaż miski ustępowej w taki sposób aby jej oś poprzeczna pokrywała się z osią poprzeczną siedziska wózka inwalidzkiego ustawionego w pozycji bocznej
- wyposażenie sedesu w nadstawki sedesowe dla niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich
- zamontowanie umywalki dla osób niepełnosprawnych, wyposażonej w odpowiednie uchwyty, nie mniejszej niż 60 x 45 cm, której przednia krawędź jest prosta aby można było swobodnie oprzeć przedramiona, zamontowanej w takiej odległości od ściany aby zmieściły się pod nią podnóżki wózka
- zamontowanie dużej kabiny prysznicowej, wyposażonej w krzesło do kąpieli dla niepełnosprawnych z zapewnieniem swobodnego dostępu dla osoby poruszającej się na wózku.

Przystosowując salę gimnastyczną wraz z jej zapleczem do potrzeb uczniów niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach inwalidzkich należało wziąć pod uwagę możliwości techniczne tego obiektu, a także ograniczone możliwości finansowe szkoły. W tej sytuacji wdrożenie zaproponowanych zmian z pewnością przyniesie oczekiwany skutek, czyli pozwoli uczniom niepełnosprawnym bez przeszkód uczestniczyć w zajęciach sportowych realizowanych w szkole.

LITERATURA

1. Batogowska A. : Podstawy ergonomii. Wydawnictwo WSP, Olsztyn, 1998.
2. Dąbrowska-Kiełek W., Szymańska-Petrykowska J. :
3. Nowak E.: Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży w wieku 4-8 lat. Prace i materiały Instytutu Wzornictwa Przemysłowego. z. 75, Warszawa 1985.
4. Katalog firmy Sport Thieme - Poradnik klienta 2001.
5. Schwartz L.: Vademecum Projektanta, z. 1, Instytut Wzornictwa Przemysłowego, Warszawa, 1991
6. Serafin R.: Vademecum Projektanta, z. 4, Instytut Wzornictwa Przemysłowego, Warszawa, 1991

A PROPOSAL OF ADJUSTING A SPORTS HALL TO THE ABILITIES OF DISABLED PUPILS.

Abstract: School age is the best period of time for the integration of disabled pupils with the healthy ones. Playing and learning together, friendly help and co-operation are ways of such integration. Sport and sports competition are also of great significance. The aim of this work is to present the current sports hall equipment of the Public Gymnasium in Krasnosielec, its social-sanitary facilities as well as to propose changes which should be introduced with a view to adjusting the sports hall to disabled pupils' abilities, especially those in wheelchairs.